

Onderzoeksgroep Kunsteducatie Hanzehogeschool Groningen

NAAR IDIOCULTUREEL MUZIEKONDERWIJS?

Evert Bisschop Boele – TRIAS, RIJSWIJK, 19-12-2019

10 sheets (en een beetje)

1. Het belang van muziek(onderwijs)?
2. Muziek in het dagelijks leven
3. Functies van muziek
4. Betekenis van Muziek
5. Muziek leren
6. Idiocultuur
7. Subjectivering
8. Doelen van muziekonderwijs
9. Dominant discours
10. Talentkrachtige muziekeducatie

Het belang van muziek(onderwijs)?

Het belang van muziek(onderwijs)?

Achtergrond

PROJECT ACHTERGROND

Muziek maakt slim! is een non profit privé-initiatief van Mark Kruiver gestart in 2005. Hier vind je de achtergrond van dit initiatief.

ARTIKELN OVER MUZIEK

Destijds kwam ik het Duitse wetenschappelijke onderzoek van Prof. Bastian 'Musik(erziehung) und ihre Wirkung' tegen. Dit is een omvangrijk rapport naar het effect van muziekbeoefening bij kinderen tussen de 6 en 12 jaar. Het onderzoek richtte zich gedurende 6 jaar met name op het meten van de verschillen in leerprestaties tussen scholen waarbij de

INITIATIEFNEMER

Muziek in het dagelijks leven

Ons leven is intens muzikaal

Muziek als gedrag

administrating broadcasting collecting composing contesting counterfacing crying dancing dj-ing	doing exchange games leading making instruments meeting like-minded organising pageturning performing playbacking	playing mediated music playing mediated music - background playing instruments playing instruments together producing rap reading staff notation recording singing	singing together talking teaching visiting concerts visiting dance performances watching audience watching musicians writing teaching materials
---	--	---	--

Functies van muziek

Muziek heeft drie functies:

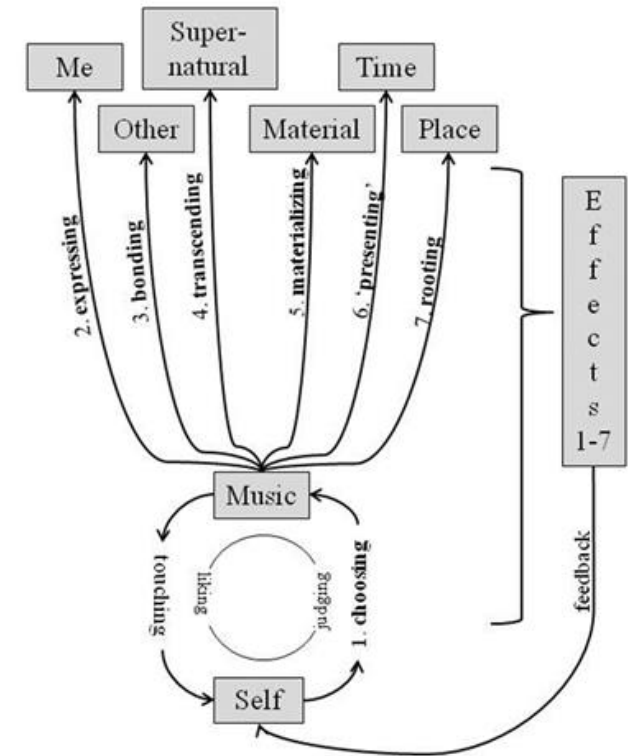
Het zorgt voor **Bevestiging** van het 'zelf'

Het zorgt voor **Verbinding** met de wereld

Het zorgt voor **Regulering** van
'zelf' en anderen

Op basis van betekenis

Leidend tot waarde

Betekenis van muziek

Mensen zijn 'betekenisgevende dieren'

Muziek heeft betekenis voor individuen

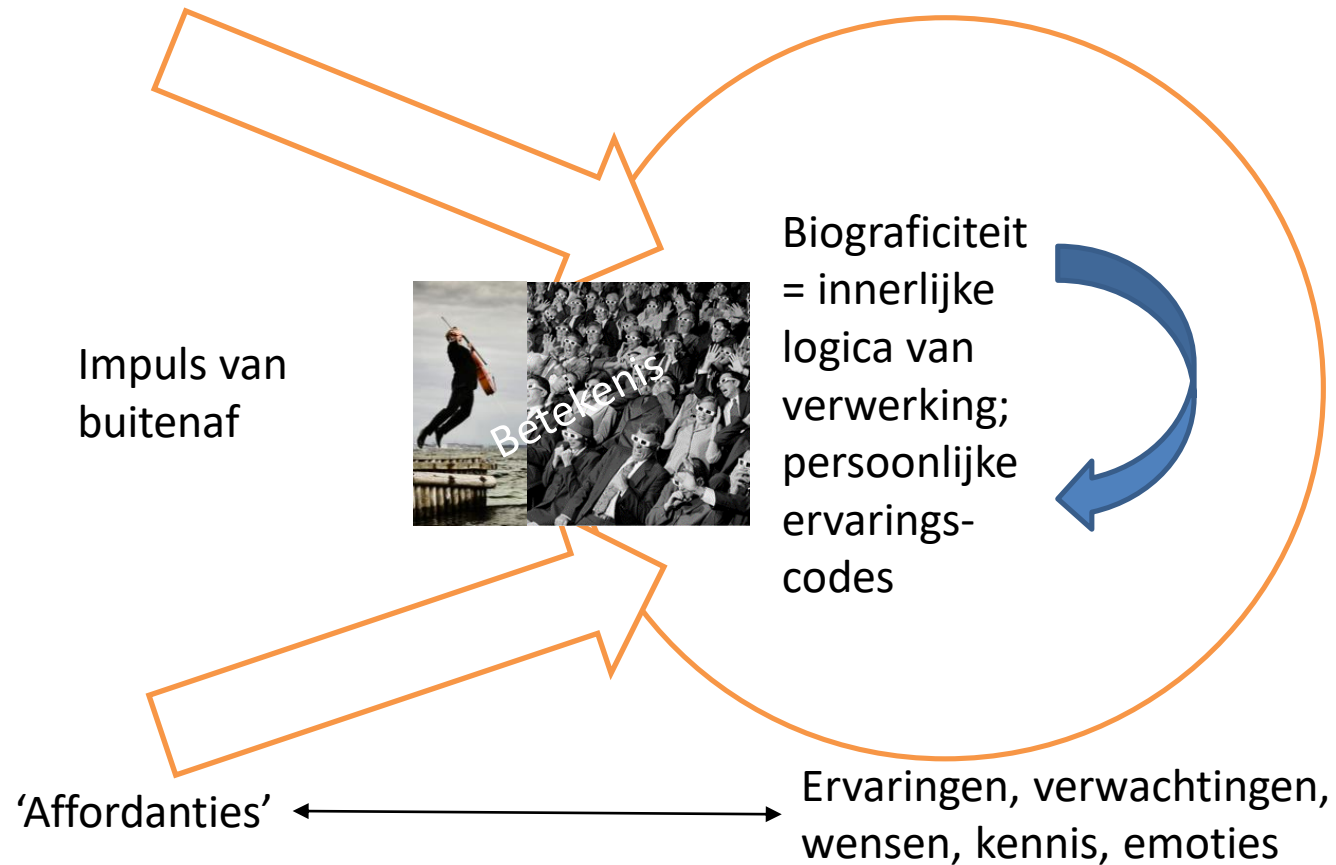
Betekenis zit niet 'in' de muziek (het is geen specialisme),
en ook niet 'in' het individu (het is niet uitsluitend subjectief)

Betekenis zit er precies tussen in:
Waar het individu en de muziek elkaar 'ontmoeten'

Betekenis van muziek

Betekenis is een proces van betekenisgeving
Betekenis ontstaat in de ontmoeting

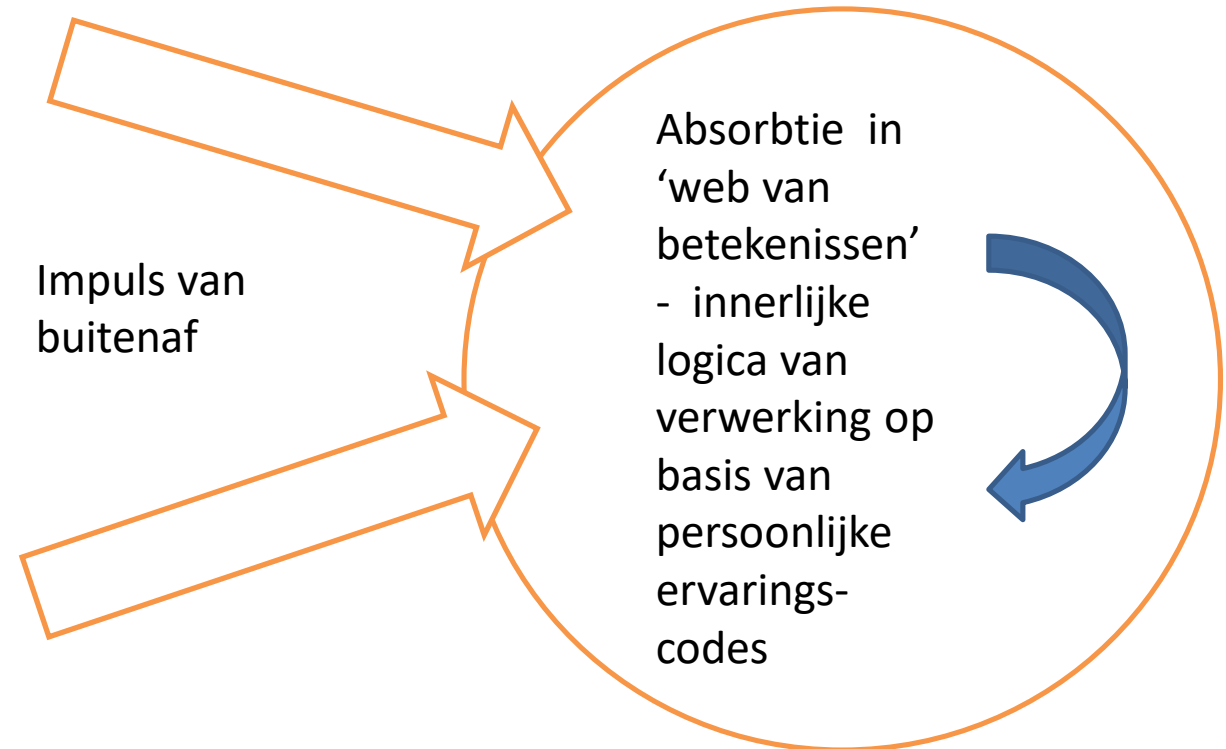

Muziek leren

Leren is 'biografisch':

Het nieuwe een plek geven
op basis van het bekende

- Gepersonaliseerd leren
- Culturally responsive teaching
- Ontwikkelend onderwijs
- De zone van de naaste ontwikkeling
et cetera

Idiocultuur

Idiocultuur:

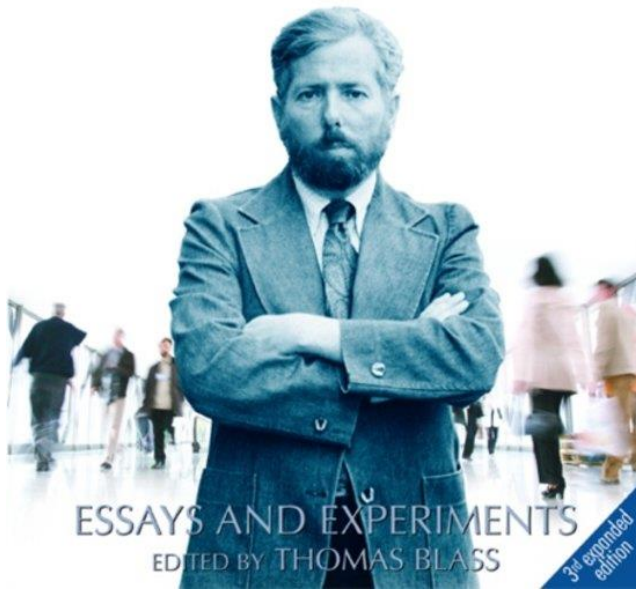
Idiosyncrasie: “een eigenschap of het gedrag of karakter van een individu, waarmee het zich onderscheidt van de rest.” (Wikipedia 😊)

Cultuur: “gedeelde en betwiste manieren van doen en van praten.” (Naar Andreas Reckwitz, 2006)

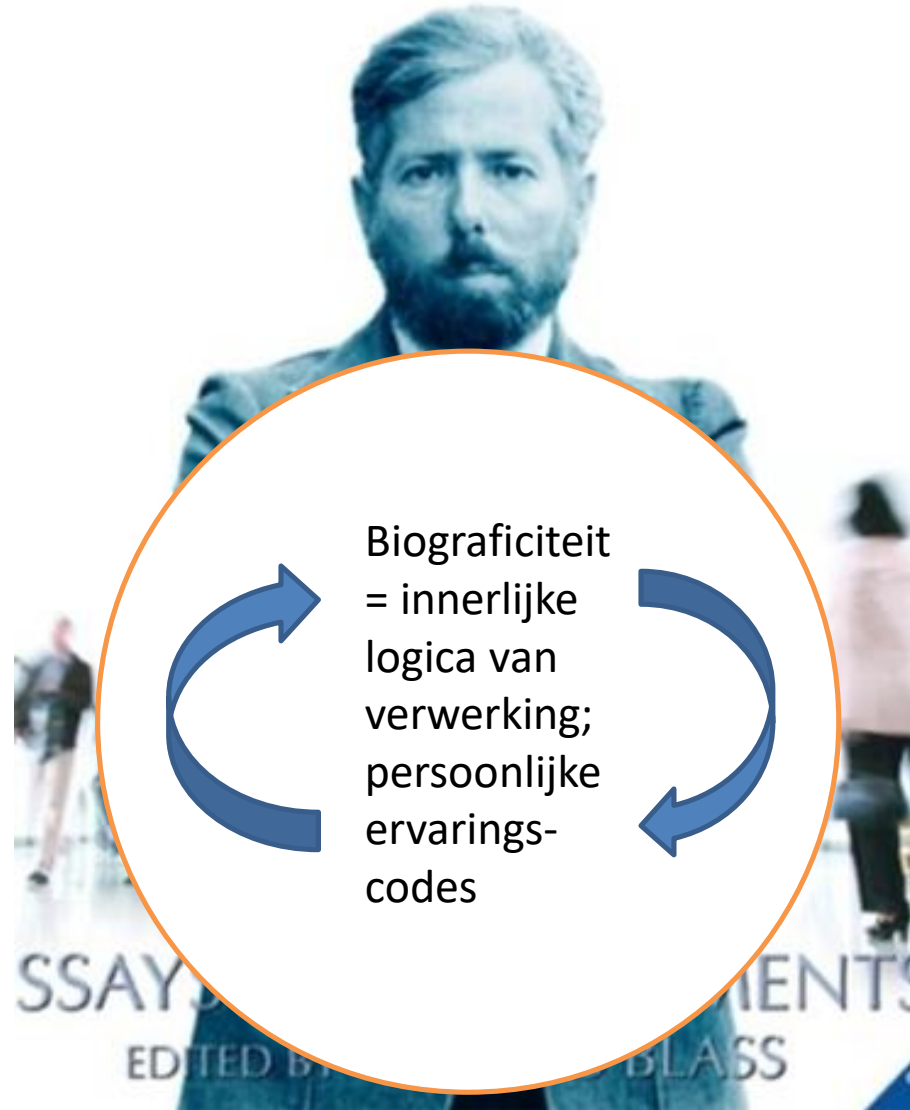
Het individu als fundamenteel sociaal wezen.

Idiocultuur

STANLEY MILGRAM
The Individual
in a Social World

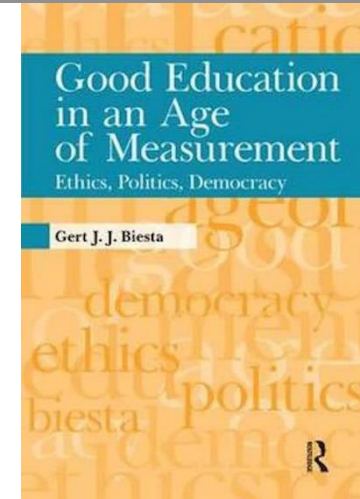
The Individual
is a Social World

Subjectivering

Gert Biesta (2010): de functies van onderwijs

1. **Kwalificatie:** kennis, vaardigheden, begrip om 'iets te doen'
2. **Socialisatie:** deel worden van specifieke sociale, culturele of politieke 'ordes'
3. **Subjectivering:** het proces van subject-worden; het tegenovergestelde van socialisatie: autonoom en onafhankelijk worden [bevestigen/verbinden/reguleren]

Doelen van muziekonderwijs

Het kind bijstaan in het ontwikkelen van haar muzikale idioocultuur:

- **Erkennen:** “Ik mag er zijn als muzikaal persoon, ...”
- **Invoelen:** “... en de ‘muzikale ander’ mag er ook zijn;”
- **Ontwikkelen:** “help mij te worden wie ik wil en kan zijn.”

NB EEN MUZIEK-INTRINSIEKE DOELSTELLING!

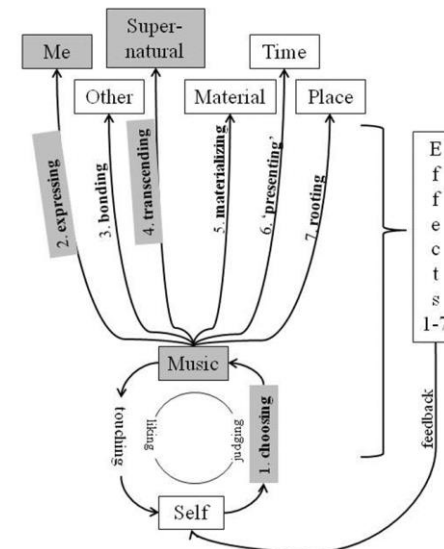
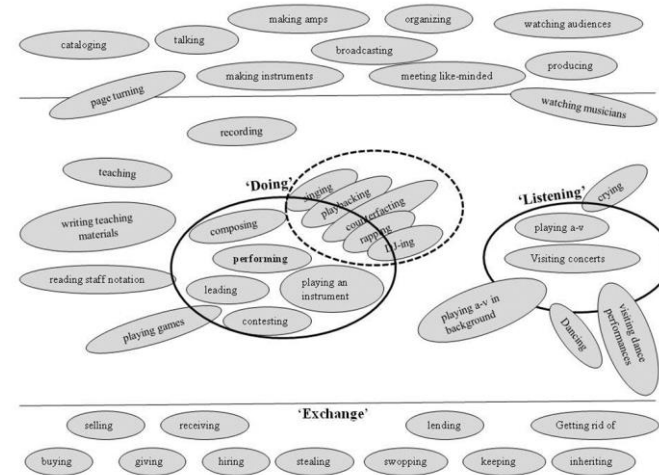
Dominant 'discours'

1. Muziek is een specialisme

2. Muziek =
(op hoog niveau) uitvoeren

3. Muziek =
Ambacht + Expressie ->
Kunstwerk

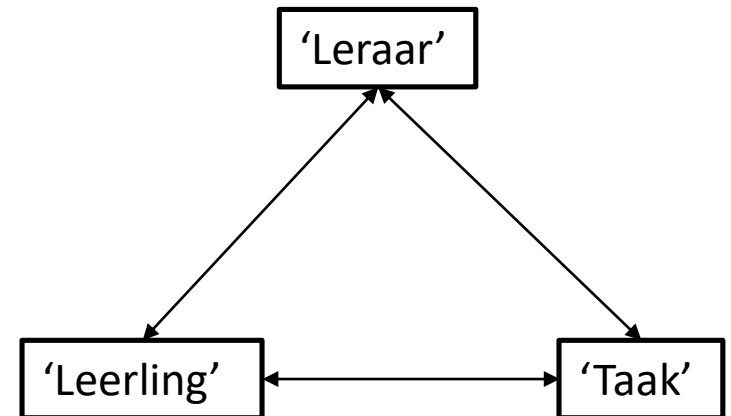
'Jouw muziek - mijn muziek'

Talentkrachtige educatie

Educatie als een pedagogische relatie

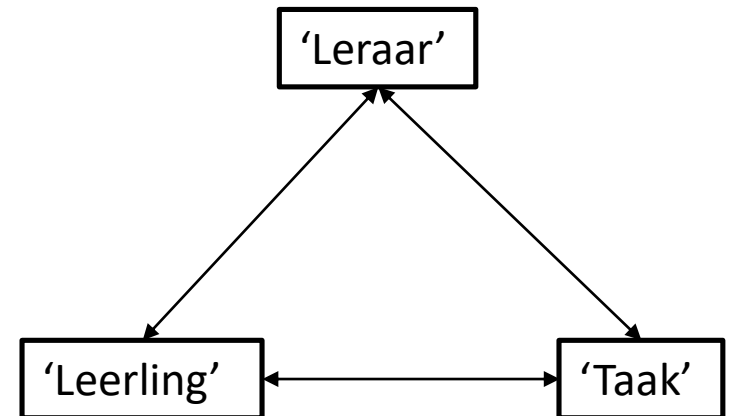
- Iedere situatie waarin een persoon een andere persoon in staat wil stellen zich te ontwikkelen
- Educatie is interactie
- Ontwikkelen in de 'talentkrachtige interactiedriehoek'

Talentkrachtige educatie

- Visie op talent
  - Talent = ontwikkelingspotentieel
  - Talent is een eigenschap van het systeem – ‘talentontlokkend gedrag’
- Visie op ontwikkeling
  - Ontwikkeling is ‘ipsatief’
  - Ontwikkeling is ‘prospectief’
- Visie op doceren
  - Werken in een ‘dynamisch systeem’
  - Aangrijpen van de ‘sprankelmomenten’
  - Ruimte – structuur – ondersteuning

e.h.bisschop.boele@pl.hanze.nl